

๕ ธันวาคม วันดินโลก

ธนาคาร ^{จุฬาส} ร่มอง
 สื่อสร้างสัมพันธ์ สรรค์สร้างสังคม

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑๗ เดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๑

บทบรรณาธิการ

เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา นับเป็นวาระสำคัญยิ่งอีกวาระหนึ่งของพสกนิกรชาวไทย ที่ร่วมกันจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันชาติ วันพ่อแห่งชาติ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ และวันดินโลก รวมทั้งองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ หรือ FAO และองค์การสหประชาชาติ หรือ UN ได้ให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดงานวันดินโลก ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อสืบสานศาสตร์พระราชาและพระอัจฉริยภาพด้านการพัฒนาดิน

คณะผู้จัดทำ น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน จุลสารธนาคารสมองฉบับนี้ จึงขอนำเสนอเนื้อหาสาระที่แสดงให้เห็นถึงผลสำเร็จจากการทำงานของวุฒิสภา ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระในเล่มจากกิจกรรม/ผลการดำเนินงานของวุฒิสภา เป็นการเล่าเรื่อง การขับเคลื่อนงานในพื้นที่โดยวุฒิสภา ซึ่งฉบับนี้ขอเริ่มต้นด้วยวุฒิสภา ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นอาสาสมัครดีเด่นจำนวน ๕ ราย ได้แก่ **“ทำด้วยจิตอาสา สานพลังพัฒนาสร้างสุขยั่งยืน”** นายเริ่ม เพชรศรี จ.พัทลุง **“ใช้เวลาที่เหลือเพื่อสังคม อย่างมีความสุข”** นายนคร คำธิตา จ.เชียงราย **“น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความอยู่ดีมีสุขของสังคม”** นางถนอมศรี ปรรณนาดี จ.นครราชสีมา **“งานวุฒิสภา เป็นรางวัลสุขภาพทางกายและจิตวิญญาณ”** นายฉัตรชัย ชุมชุม จ.สุรินทร์ **“รู้เขา รู้เรา เพื่อช่วยเหลือสังคมได้อย่างเข้าใจและเข้าถึง”** นางรอยพิมพ์ใจ เพชรกุล จ.นครศรีธรรมราช และ **“ร่วมสร้างพลังรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** พล.อ.วินัย ทันศรี จ.ลำพูน

นอกจากนี้ ยังมีเรื่องเล่าการทำงานจากพื้นที่ที่จะนำเสนอขอความเป็นตอนๆ อย่างต่อเนื่องตลอดปี ๒๕๖๒ เพื่อเป็นตัวอย่างให้วุฒิสภา ได้นำไปปรับใช้กับการทำงานในแต่ละจังหวัด/กลุ่มจังหวัด โดยใช้พื้นที่ จ.ฉะเชิงเทรา ที่วุฒิสภา ร่วมกับภาคีเครือข่ายภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ขับเคลื่อนจังหวัดไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในหัวข้อ **“การขับเคลื่อนจังหวัดฉะเชิงเทราสู่เป้าหมาย**

การพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยกล่าวถึงการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการทำงาน การใช้พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นพื้นที่ปฏิบัติการแห่งการเรียนรู้การนำใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP for SDGs Lab) และการถอดบทเรียนเพื่อเป็นตัวอย่างต่อไป และบทความที่น่าสนใจเรื่อง **“ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี ๒๕๖๐”** ซึ่งแสดงสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย และแนวทางแก้ไขปัญหามาตามแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ รวมทั้งบทความเกี่ยวกับภาคีเครือข่ายที่มีความรู้/ภูมิปัญญา ที่วุฒิสภา สามารถเชิญชวนมาร่วมทำงานได้ในเรื่อง **“ภาคีเครือข่ายการทำงาน-อาสาสมัครประชารัฐ: ชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุ”** รวมทั้งคอลัมน์ **“เลียบเรียงเคียงรั้ว”** ขาวคราวความเคลื่อนไหวของวุฒิสภา ทั่วประเทศ

อีกทั้งเมื่อวันที่ ๒๔-๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา มูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) ร่วมกับ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง **“วุฒิสภาธนาคารสมองร่วมพลังขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ การปฏิรูปประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ ให้แก่วุฒิสภา หน่วยงาน และภาคีเครือข่ายต่างๆ เกือบ ๘๐๐ คน ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ กรุงเทพฯ โดยมีศาสตราจารย์พิเศษ **ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์** เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธานเปิดการประชุม ซึ่งที่ประชุมได้ระดมความคิดเห็นแนวทางการขับเคลื่อนงานของวุฒิสภา ระดับกลุ่มจังหวัด/จังหวัด ตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งแต่ละกลุ่มจังหวัดได้ตกลง นำแผนไปขับเคลื่อนร่วมกัน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งคณะผู้จัดทำจะได้นำสรุปผลการประชุมมานำเสนอในจุลสารฉบับหน้า และติดตามความก้าวหน้าการทำงานของวุฒิสภา แต่ละกลุ่มจังหวัดต่อไป

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณวุฒิสภา ทั้ง ๔ ภาค ที่ได้สละเวลาเขียนเล่าเรื่องราวการทำงานในฐานะวุฒิสภา มา ณ โอกาสนี้ ทั้งนี้ จุลสารตั้งแต่ฉบับนี้เป็นต้นไป ได้ปรับเปลี่ยนการเขียน/นำเสนอขอบทความการทำงานในจังหวัด เป็นให้วุฒิสภา เขียนเล่าเรื่องตั้งแต่เริ่มสมัคร กระบวนการทำงาน และผลการดำเนินงาน รวมทั้งการฝากข้อคิดต่างๆ ในคอลัมน์ **“เรื่องเล่าจากพื้นที่”** จึงขอเชิญชวนวุฒิสภา ส่งเรื่องราวการทำงานของท่านหรือเป็นหมู่คณะ ข้าราชการ หรือข้อเสนอแนะใดๆ รวมทั้งการแนะนำให้ผู้สนใจทำงานจิตอาสา สมัครเป็นหนึ่งในทีมงานวุฒิสภาธนาคารสมองมายังสำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ โทร ๐-๒๒๘๒-๙๙๖๗ หรือ ๐-๒๖๒๘-๒๘๔๙ หรือเว็บไซต์ <http://brainbank.nesdb.go.th>

จากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ที่พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวาย พระพรชัยมงคล ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิตเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ ความตอนหนึ่งว่า “...ความจริงหกลีบแล้ว ถึงแม้จะเป็นเวลาที่สมควรที่จะให้ผู้ที่มีอายุน้อยเข้ามาได้ทำหน้าที่ของเขาบ้าง มีโอกาสทำหน้าที่ เราก็ยังเป็นกองหนุนที่คอยปกป้องคุ้มครองบ้านเมือง... เรียกว่า เบรนแบงก์ (Brain Bank) ธนาкарสมอง...” ได้สร้างแรงบันดาลใจให้นายเริ่ม เพชรศรี ที่ปรึกษาและอดีตประธานวุฒิสภาฯ จ.พัทลุง สมัครเป็นวุฒิสาธารณาการสมอง ภายหลังเกษียณอายุราชการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ด้วยความมุ่งหวังที่จะนำความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่สั่งสมมาตลอดชีวิตราชการในกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ มาช่วยพัฒนาการเกษตร อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาชุมชน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนและจังหวัด ตลอดระยะเวลา กว่า ๑๐ ปี ของการเป็นประธานวุฒิสภาฯ ได้ทำหน้าที่อย่างแข็งขันในการรวมกลุ่มและให้ความช่วยเหลือหน่วยงานและชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการของชุมชน จนได้รับโล่รางวัลและเข็มเชิดชูเกียรติอาสาสมัครดีเด่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ขณะดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาฯ จ.พัทลุง ได้เริ่มทำงานแบบรวมกลุ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เน้นการทำงานเชิงรุก โดยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในการดำเนินกิจกรรม/โครงการของชุมชน ตำบล และจังหวัด และประสานเชื่อมโยงการทำงานกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น และภาคประชาสังคม รวมทั้งมีการประชุมหารือร่วมกับวุฒิสภาฯ จ.พัทลุง เป็นประจำทุกเดือน เพื่อวางแผน/ติดตามงานจากคณะทำงานตามเขตพื้นที่อำเภอที่รับผิดชอบ โดยกำหนดแนวทางในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาใน ๓ ประเด็น คือ ๑) การสร้างความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมให้ชุมชนยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ๒) การส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับครอบครัวและชุมชน และ ๓) สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนชุมชน โดยมีเป้าหมาย

ทำด้วยจิตอาสา สานพลังพัฒนา สร้างสุขยั่งยืน

โดย เริ่ม เพชรศรี

เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ และมีความยั่งยืน นอกจากนี้ ยังทำงานแบบปัจเจกโดยเป็นกรรมการในคณะกรรมการต่างๆ อาทิ คณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ประธานชมรมคุ้มครองผู้บริโภคอำเภอเมืองพัทลุง คณะกรรมการบริหารแบบบูรณาการอำเภอเมืองพัทลุง และคณะกรรมการภาคีเครือข่ายการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดพัทลุง

โดยมีกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เช่น **การส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร ๘ อาชีพ** ได้แก่ การเลี้ยงผึ้งโพรงไทย การเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ไก่คอล่อน) การเลี้ยงโคเนื้อ การเลี้ยงปลาตุ๊กอูย การปลูกข้าวอินทรีย์ การปลูกผักปลอดสารพิษ การทำเกษตรผสมผสาน และการพัฒนาทำสวนยางพารา **การพัฒนาศูนย์เรียนรู้พลังงานทดแทน** ได้แก่ การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ การทำเครื่องตะบันน้ำและกาลักน้ำ การประกอบและพัฒนารูปแบบเตาชีวมวล **โครงการสร้างความเข้มแข็งชุมชน** ได้แก่ พัฒนาหมู่บ้านพึ่งตนเอง บ้านทุ่งโต๊ะหย๊ะ ตำบลโคกสัก อำเภอบางแก้ว **การรวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาของปราชญ์เมืองพัทลุง ส่งเสริมการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านบ้านโงกน้ำ และศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านนายประกอบ แดงปรก **การจัดทำข้อเสนอและประสานงานจังหวัดในการก่อสร้างหาดทรายเทียมหาดแสนสุขลำปำ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานวุฒิสภาฯ** ผ่านสถานีวิทยุเทศบาลเมืองพัทลุง ๑๐๓.๕ MHz ทุกวันศุกร์ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ – ๑๑.๐๐ น. รายการ “วุฒิสภาฯ พบประชาชน”

ทั้งนี้ สิ่งที่ยอยากจะทำไว้ให้วุฒิสภาฯ ทุกท่าน คือ **ต้องทำงานอย่างมีชีวิต และทำด้วยจิตอาสา** วุฒิสภาฯ รวมกลุ่มกัน ร่วมคิด ร่วมทำ โดยมีภาคีเครือข่ายทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็ง โดยมุ่งสร้างความอยู่ดีมีสุขให้แก่ชุมชนและสังคม ด้วยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง

ใช้เวลาที่เหลือ เพื่อสังคม อย่างมีความสุข

โดย นคร คำธิตา

นายนคร คำธิตา ประธานวุฒิสภาคารสมองจังหวัด
เชียงราย ข้าราชการบำนาญ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ได้สมัครเป็นวุฒิสภา
จากการเชิญชวนของอาจารย์ไพบูลย์ จันทยศ เมื่อปี
พ.ศ. ๒๕๕๗ “คุณมีความรู้ความชำนาญหลายด้าน น่าจะมาเป็น
วุฒิสภา เพื่อช่วยเหลือสังคม โดยเฉพาะพัฒนาคน
เชียงราย ซึ่งเป็นงานที่ทำอยู่แล้ว และเชิญชวนให้คนมาช่วยงานด้วย”
จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประสานงาน
หรือประธานวุฒิสภา โดยการประสานและสร้างเครือข่าย
การทำงานกับทุกภาคส่วนในจังหวัด ถักทองานร่วมกันเป็นหนึ่งเดียว
ทั้งจังหวัด จนกระทั่งได้รับรางวัลและใบประกาศเกียรติคุณอาสาสมัคร
ดีเด่น ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เมื่อเข้ารับตำแหน่งประธานวุฒิสภา แล้ว ได้จัดประชุม
วุฒิสภา เป็นประจำทุกเดือน เพื่อติดตามความก้าวหน้าและวางแผน/
กำหนดแนวทางการทำงาน และร่วมขับเคลื่อนงานในหลายประเด็น
เช่น การศึกษา สุขภาพ วิทยาศาสตร์ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมประเพณี
การเกษตร เป็นต้น โดยระยะแรกเป็นการทำงานเชิงรับ ด้วยการเป็นวิทยากร
กรรมการ ที่ปรึกษา ผู้ประสานงาน ผู้เชื่อมโยง และร่วมขับเคลื่อนงาน
ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ร่วมกับหน่วยงาน องค์กร และเครือข่ายระดับพื้นที่ อาทิ
สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบัน
พระปกเกล้า สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) กองทุนสวัสดิการ
ชุมชน (กองทุนวันละบาท) อาสาสมัครทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม (ทสม.) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
สือภาคประชาสังคม ศูนย์ยุติธรรมชุมชน สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค
(สคบ.) อาสาสมัครสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) หลังจากนั้น
ได้จัดทะเบียนเป็น “องค์กรสาธารณประโยชน์” ในนาม “เครือข่าย
วุฒิสภาคารสมองจังหวัดเชียงราย” ของกระทรวงการพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยทำโครงการ/กิจกรรมต่างๆ
เช่น เครือข่ายยุติธรรมชุมชน จัดอบรมภาษาพม่าและภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารเบื้องต้น การพัฒนาฝีมือแรงงานในพื้นที่ จัดตั้ง
สภาคนฮักเจียงฮาย สร้างชุมชนเข้มแข็งจัดการตนเองเพื่อรองรับ
เขตเศรษฐกิจพิเศษใน ๓ อำเภอ และขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการชุมชน
 เป็นต้น

ทั้งนี้ ขอฝากข้อคิดสำหรับเครือข่ายวุฒิสภา ในการประเมิน
ตนเองว่า ที่ผ่านมา ได้ช่วยเหลืออะไรสังคม ตรงกับเป้าหมายที่ตั้งใจ
เพียงใด และได้เชิญชวนจิตอาสากลุ่มอื่นมาร่วมเป็นเครือข่ายการทำงาน
มากน้อยเพียงใด ที่สำคัญต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของวุฒิสภา

ในการทำงานแบบบูรณาการ เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ไม่มีกรอบเวลา
ในการทำงาน ไม่ไปแย่งงานคนอื่นทำ เป็นผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญา
ชี้แนะ ชี้นำ ฝึกสอน ประสานงาน กระตุ้น และสร้างสมาชิกเครือข่าย
ทุกคนคือจิตอาสาที่มอบผลประโยชน์/ผลสำเร็จของงาน
ให้แก่พื้นที่ ขอให้พวกเราอย่าท้อแท้หรือท้อถอยเมื่อพบปัญหา
การทำงานต้องมีปัญหาอุปสรรค โดยเฉพาะการทำงานพัฒนาคน
พัฒนาความคิด ความเห็นที่แตกต่างเป็นเรื่องปกติ ต้องใช้ศิลปะ
และเวลาเพื่อให้ผู้นำกลุ่มยอมรับหรือเห็นด้วย การใช้สัจธรรม
ที่ท้าทายให้เขาคิดตามว่า “มนุษย์เราไม่เปลี่ยนความคิด
ชีวิตก็จะไม่เปลี่ยนแปลง” หากกระตุ้นและให้ข้อคิดแล้วยังไม่สนใจ
ก็ย้ายไปเสนอคนอื่นและพื้นที่ใหม่ต่อไป และโปรดคิดเสมอว่า
พวกเรามีความพึงพอใจ มีความสุขในการทำงาน เป็นรางวัล
ของชีวิต สมดังที่ตั้งใจไว้ว่า “จะใช้เวลาที่เหลือ เพื่อสังคม
อย่างมีความสุข”

น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความอยู่ดีมีสุขของสังคม

โดย ธนอมศรี ปรารธนาดี

นางธนอมศรี ปรารธนาดี ประธานวุฒิสภาสมาคมนาง จ.นครราชสีมา อดีตข้าราชการพลเรือนดีเด่นและรองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๘ ได้เกษียณอายุราชการและสมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภา มาจนถึงปัจจุบัน และเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗ ได้รับโล่รางวัลและเข็มเชิดชูเกียรติ “อาสาสมัครดีเด่นแห่งชาติ” ของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

ศูนย์วุฒิสภาสมาคมนาง จ.นครราชสีมา ก่อกำเนิดจากสมาชิก ๒๐ คน ร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์วุฒิสภา จ.นครราชสีมา เมื่อปี ๒๕๕๑ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามคำสั่งแต่งตั้ง ปัจจุบันคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วย ประธาน

รองประธาน ๓ คน และคณะเลขานุการ ๔ คน มีกรรมการฝ่ายต่างๆ แบ่งตามความถนัดของวุฒิสภาฯ เช่น ด้านพัฒนาสมองสามวัย ด้านสุขภาพผู้สูงวัย เกษตรอินทรีย์ และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น มีวุฒิสภาฯ จำนวน ๑๑๓ คน ประชุมร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน และได้กำหนดบทบาทไว้ว่าจะไม่ปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกับหน่วยงานใด เว้นแต่จะได้รับการร้องขอให้ช่วยแก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการร่วมคิด ร่วมทำงาน และร่วมพัฒนาสังคมและชุมชน ไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน

วุฒิสภาฯ จ.นครราชสีมาดำเนินโครงการร่วมกับภาคีเครือข่ายใน จ.นครราชสีมา ทั้งภาคราชการ เอกชน สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา อาทิ สถานสงเคราะห์บ้านเด็กและครอบครัว สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์บ้านนารีสวัสดิ์ องค์การสตรีและศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านใหม่อุดม อ.หนองบุญมาก โรงเรียนบ้านพันธ์สงวน อ.ปักธงชัย วัดอาศรมธรรมทายาท วัดพลับต.ในเมือง ซึ่งกิจกรรมมีหลากหลายด้านตามความต้องการของชุมชน/ท้องถิ่น เช่น **การจัดทำบัญชี**

ของกลุ่มผู้ประกอบการใหม่ ร้านค้าชุมชน และครัวเรือน เพื่อให้นำหลักการบัญชีอย่างง่ายไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน การหารายได้การประหยัด การออมเงิน และการสร้างฐานะ

ให้เข้มแข็งบนความพอเพียง **การนำยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติในหมู่บ้านและชุมชน** ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง **โครงการปลูกต้นไม้คลายโลกร้อน ณ ป่าชุมชนบ้านหนองน้ำใส อ.สีคิ้ว การปลูกข้าวไร่สารพิษในวงบ่อซีเมนต์ ณ วัดอาศรมธรรมทายาท บ้านหนองจะบก อ.สีคิ้ว การปลูกข้าวนาโยน ข้าวต้นเดียว โครงการพัฒนาโรงเรียนบ้านพันธ์สงวนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดตั้งคลินิกธนาคารสมอง** ในการให้คำปรึกษาด้านต่างๆ ทางโทรศัพท์ เป็นต้น ทำให้ชุมชนได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างยั่งยืน

การขับเคลื่อนงานที่ผ่านมา มีทั้งแบบปัจเจกบุคคล และรวมกลุ่ม วุฒิสภาฯ ทุกท่านต่างมีความรู้ความเชี่ยวชาญที่สามารถทำงานจิตอาสา เพื่อสนองพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ วุฒิสภาฯ ทุกคนมีความสุขกับการเข้าร่วมกิจกรรม การระดมความคิด การส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและเรียนรู้ร่วมกันในลักษณะองค์กรรวม ล้วนเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ภายใต้งานหลัก “บวร” เพื่อส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน วัดและโรงเรียนไปสู่ความ “อยู่ดีมีสุข” และขับเคลื่อนให้เป็นสังคมอุดมปัญญาอย่างแท้จริง รวมทั้งขอให้วุฒิสภาฯ ทุกท่าน **จงรวมพลังทำงานตามอุดมการณ์อย่างมีความสุข สนุกกับกิจกรรมที่ทำ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำรงชีวิต มีจิตอาสาในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืนต่อไป**

บ้านวุฒิอาสาฯ เป็นรางวัลสุขภาพทางกายและจิตวิญญาณ

โดย ฉัตรชัย ชุมนุม

นายฉัตรชัย ชุมนุม ประธานวุฒิอาสาธนาคารสมองจังหวัดสุรินทร์ อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญข้าราชการบำนาญจังหวัดสุรินทร์ สมครเป็นวุฒิอาสาฯ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับโล่รางวัลและเข็มเชิดชูเกียรติ “อาสาสมัครดีเด่นแห่งชาติ” ของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และประกาศเกียรติคุณในงานเสาหลักเมืองสุรินทร์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุรินทร์

วุฒิอาสาฯ จ.สุรินทร์ รวมกลุ่มกันทำงานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามคำสั่งจังหวัดสุรินทร์ที่ ๑๒๙๓/๒๕๕๓ ปัจจุบันมีวุฒิอาสาฯ ทั้งสิ้น ๗๘ คน ดำเนินงานในรูปคณะกรรมการบริหารวุฒิอาสาฯ ประกอบด้วย คณะที่ปรึกษา ๓ คน และคณะกรรมการจำนวน ๑๑ คน โดยมีการประชุมเป็นประจำทุกเดือนเพื่อรายงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและวางแผนการทำงานต่อไป

ทั้งนี้ วุฒิอาสาฯ ทำงานทั้งแบบส่วนตัวและร่วมกันเป็นทีม ซึ่งส่วนใหญ่จะให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเป็น **กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินคัดเลือกนักเรียน ครู และสถานศึกษา กรรมการ**

การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ เป็น **ผู้นิเทศโรงเรียน** ในโครงการเสริมสร้างสุขภาวะในสถานศึกษาด้วยโครงการคุณธรรม ตามแนวทางของมูลนิธิยุวสถิรคุณ และ **วิทยากรอบรมการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาเขมร** เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยและกัมพูชา ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ **การเข้าร่วมประชุมกับผู้ว่าราชการจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการเป็นประจำทุกเดือน** โดยรายงานผลการปฏิบัติงานของวุฒิอาสาฯ การรับทราบข่าวสาร การแก้ไขปัญหาตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และร่วมขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ **การสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงการปฏิบัติงานกับอาสาสมัครประเทศญี่ปุ่นและกัมพูชา** ในงานอาสาสมัครการท่องเที่ยวและประเพณีวัฒนธรรม เช่น การนำเสนอวัฒนธรรม วิถีชีวิตและยารักษาโรคของชาวเขมรถิ่นไทยสุรินทร์ และ **การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานวุฒิอาสาฯ และการสอนภาษาอังกฤษและเขมร** ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย FM ๙๓.๕๐ MHz ทุกสัปดาห์ ในรายการ “เสียงคนสุรินทร์” วันศุกร์ เวลา ๑๐.๑๕ - ๑๑.๐๐ น. และรายการ “ร่วมคิด ร่วมทำจากวุฒิอาสาธนาคารสมองสุรินทร์” วันเสาร์ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. นอกจากนี้ วุฒิอาสาฯ ยังได้พัฒนาศักยภาพด้วยการอบรมการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการสื่อสารกับหน่วยงานราชการ สถานศึกษา และเอกชน มาอย่างต่อเนื่อง

การทำงานอาสาสมัครในนามวุฒิอาสาฯ ทำให้ได้รับการยอมรับ การเคารพนับถือ และความร่วมมืออย่างดีจากประชาชนในจังหวัดในการขับเคลื่อนนโยบาย ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชน และท้องถิ่นที่ดีขึ้น นับว่าเป็นรางวัลสุขภาพทางกายและจิตวิญญาณ และเป็นเกียรติยศยิ่งที่ได้ทำงานที่รักได้อย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากการเกษียณอายุราชการ รวมทั้งขอขอบคุณสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ทำให้ความฝันที่ต้องการทำงานเพื่อสังคม

รู้เขา รู้เรา เพื่อช่วยเหลือสังคม ได้อย่างเข้าใจและเข้าถึง

โดย ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล

ด้วยจิตใจที่ชอบทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์กับองค์กรต่างๆ มาโดยตลอด ประกอบกับได้รับการเชิญชวนจากอดีตประธานวุฒิสภาฯ จ.นครศรีธรรมราช (นายปลื้ม เทิดเกียรติชาติ) และเห็นว่าธนาการสมองเป็นองค์กรที่ทรงคุณค่าในการทำประโยชน์ให้แก่สังคม ชุมชน และประเทศชาติ **ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล ที่ปรึกษาและอดีตประธานวุฒิสภาฯ** จึงสมัครเป็นวุฒิสภาฯ ด้วยความเต็มใจ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๕ และมุ่งมั่น ตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จนได้รับรางวัลและเกียรติบัตรอาสาศักดิ์ดีเด่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๘ ขณะดำรงตำแหน่งประธานวุฒิสภาฯ

วุฒิสภาฯ จ.นครศรีธรรมราช เริ่มรวมกลุ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ โดยกำหนดให้มีการเลือกประธานวุฒิสภาฯ ทุก ๒ ปี และประชุมทุกวันอังคารที่ ๒ ของเดือน ณ ศาลากลางจังหวัด เพื่อปรึกษาหารือและวางแผนการ

ดำเนินงาน แบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน โดยเริ่มจากการนำโครงการต่างๆ ของชุมชน องค์กร และวุฒิสภาฯ มาร่วมกันพิจารณารายละเอียดและเงื่อนไขต่างๆ การลงพื้นที่เพื่อศึกษาปัญหาความต้องการ และประชุมร่วมกับเจ้าของโครงการ การให้คำปรึกษา แนะนำ และร่วมกิจกรรมของโครงการ และสุดท้ายสรุปปัญหา จุดเด่น สิ่งที่ต้องพัฒนา และข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ ประธานวุฒิสภาฯ ยังได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมกรรมการจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการเป็นประจำทุกครั้งที่จนถึงปัจจุบัน

เมื่อเริ่มทำงานในนามวุฒิสภาฯ ได้นำประสบการณ์ที่เคยรับราชการฝ่ายวางแผนและพัฒนาและการศึกษามากกว่า ๔๐ ปี มาทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา กรรมการ และวิทยากรให้แก่หน่วยงานและองค์กรต่างๆ เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น และทำงานร่วมกับวุฒิสภาฯ ตามความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ ในการจัดทำโครงการตามความต้องการของชุมชนและสังคมที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาจังหวัด ร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น สำนักงานเกษตร พัฒนาการจังหวัด/อำเภอ การท่องเที่ยวและกีฬา วัฒนธรรม สถานศึกษาทุกระดับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล หอการค้าจังหวัด ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน โดยมีกิจกรรม/โครงการที่หลากหลาย อาทิ โครงการเฉลิมพระเกียรติ : สร้างคนดีที่พึงปรารถนาในสังคมไทย โครงการทอดผ้าป่าหนังสือ โครงการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ (คิดดีมีสุข) โครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนจริยศึกษา โครงการพัฒนาคุณภาพส้มโอทับทิมสยาม ศูนย์เรียนรู้ทางไกลเศรษฐกิจพอเพียงลานไผ่-ไสขนุน โครงการสายใยรักผู้สูงวัย อายุเกิน ๑๐๐ ปี โครงการ

ภายในรั้วครอบครัวเดียวกัน โครงการผายมีชีวิต โครงการร้อยเรื่องเมืองนคร และการเสนอวัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช (พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช) เป็น “มรดกโลก” ตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามที่องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization : UNESCO) กำหนด ในฐานะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการอำนวยการการนำเสนอวัดพระมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช (พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช) เพื่อขึ้นบัญชีเป็นมรดกโลก ในปี ๒๕๕๗ ซึ่งปัจจุบันวัดมหาธาตุฯ อยู่ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้นแล้ว และอยู่ระหว่างการจัดทำเอกสารฉบับสมบูรณ์ (Nomination Dossier) เพื่อเสนอเข้าสู่กระบวนการการประกาศเป็นมรดกโลกต่อไป

สุดท้ายนี้ ขอฝากถึงวุฒิสภาฯ ว่า **ในการทำงานควรจะ “รู้เรา รู้เขา” คือ รู้บทบาทหน้าที่ และจุดยืนขององค์กรเรา และศึกษาองค์กร/หน่วยงาน/ชุมชน ที่จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือ ได้อย่างเข้าใจและเข้าถึงอย่างถ่องแท้ เพื่อความสำเร็จของการทำงานร่วมกัน**

พลเอกวินัย พันศิริ วุฒิสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำพูน อดีตเจ้ากรมการสื่อสารทหาร รับใช้งานใน สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ในตำแหน่งราชองครักษ์ เป็นเวลากว่า ๑๐ ปี ประทับใจ ในวิสัยทัศน์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ทรงใช้เครื่องมือสื่อสาร มาเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยรักษาคนป่วยในถิ่นทุรกันดาร คำสอนเรื่องความเสียสละทำงานเพื่อแผ่นดิน หลักการ ทรงงาน ศาสตร์พระราชาที่คนไทยต้องเรียนรู้และนำไป ปฏิบัติคือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา รวมถึงการทรงงานหนัก เพื่อรักษา แผ่นดินและประชาชนชาวไทยให้มีความปลอดภัย และเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงสมัครเป็นวุฒิสมาชิก เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมตามภูมิสังคม โดยมุ่งมั่นและทุ่มเทแรงกายแรงใจทำงานด้านสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ และการรักษาความมั่นคง ของชาติตามแนวตะเข็บชายแดนภาคเหนือ จนได้ รับรางวัลอาสาสมัครดีเด่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การทำงานอาสาสมัครมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งแบบปัจเจก เช่น ที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการ เพื่อบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจน รองประธาน กรรมการและเลขานุการมูลนิธิชาวไทยภูเขา รองประธาน คณะกรรมการและที่ปรึกษาโครงการพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี คณะกรรมการและที่ปรึกษาเครือข่ายชาติพันธุ์เชียงราย เป็นต้น และสร้างเครือข่ายการทำงานด้วยการเป็น

ร่วมสร้างพลังรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โดย พลเอกวินัย พันศิริ

วิทยากรบรรยายเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา ให้แก่เกษตรกร ราษฎรบนพื้นที่สูง และโครงการอบรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ทหารอาสาสมัคร ของกรมการปกครอง **การทำงานร่วมกับหน่วยงาน ราชการและองค์กรเอกชน** ในการสร้างเครือข่ายและร่วมขับเคลื่อน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการเติบโตที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ให้ความสำคัญกับการรักษา ป่าต้นน้ำลำธาร หยุดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่ทำลายป่า **การจัดตั้งกลุ่มเครือข่าย วุฒิสภาฯ ชาติพันธุ์ไทยภาคเหนือตอนบน** โดยสรรหาปราชญ์ชาวบ้าน ของชนเผ่า นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาดูแลและรักษาป่าต้นน้ำ ตามแนวทาง ของศาสตร์พระราชา เช่น ชุมชนอาสาสมัครปลูกป่าและป้องกันไฟป่า ภาคเหนือ สมาคมปกากะญอเพื่อพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม หมู่บ้าน ยามชายแดน การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามบริบทของชุมชน การทำการเกษตร ควบคู่กับการดูแลป่าต้นน้ำ เป็นต้น ทำให้การทำงานมีความต่อเนื่องและเป็น รูปธรรม เกิดประโยชน์แก่คน ในพื้นที่ควบคู่กับการรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ และ สร้างความมั่นคงในพื้นที่

ทั้งนี้ในอนาคตต้องการให้ **วุฒิสภาฯ ร่วมมือกันทำงาน ร่วมกับหน่วยงานหรือชุมชน ในพื้นที่ ด้วยการช่วยเหลือ หรือสนับสนุนในด้านต่างๆ ตามความสามารถของตนเอง ในบทบาทที่เราเป็นผู้หนุนเสริม และเติมเต็มงานของจังหวัด ให้ครบถ้วนสมบูรณ์** ที่ก่อให้เกิด การยอมรับและประสานงาน กับภาคีเครือข่ายได้เป็นอย่างดี

โดยน้อมนำศาสตร์พระราชาและแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ไปสร้างความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลรักษาต้นน้ำ ลำธาร และพัฒนาเครือข่ายวุฒิสภาฯ ผ่านการสื่อสารสมัยใหม่ เช่น LINE ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์งานของวุฒิสภาฯ

ภาคีเครือข่ายการทำงาน-อาสาสมัครประจำรัฐ : ชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุ

องค์กรอาสาสมัครเป็นองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ ก่อตั้งขึ้นจากจิตอาสาที่มีจิตใจและจิตสำนึกที่ดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นภาคส่วนสำคัญที่มีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาสังคม และช่วยเสริมเติมเต็มให้กับงานพัฒนาประเทศในมิติต่างๆ กับหลายภาคส่วน เช่น วุฒิสภา ธนาคารออมสิน อาสาสมัคร ในสถานการณ์ภัยพิบัติ การศึกษา สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งจิตอาสาผู้สูงอายุก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำร่วมกับ ภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัด เป็นเครือข่ายจิตอาสาพลังประชารัฐ ของจังหวัด โดยใช้พื้นที่และประเด็นที่เป็นรูปธรรมตามความต้องการ ของประชาชนเป็นตัวตั้งในการทำงาน ทั้งนี้องค์กรผู้สูงอายุ ที่ครอบคลุมทั้ง ๗๗ จังหวัดของประเทศไทย คือ “ชมรมคลัง ปัญญาผู้สูงอายุจังหวัด”

ชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุจังหวัด สังกัดกรมกิจการ ผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๘ ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ในองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงเห็นว่าผู้สูงอายุคือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่ทรงคุณค่า สามารถสร้างสรรค์คุณประโยชน์ ให้แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมส่วนรวม และเห็นความสำคัญ ของการนำศักยภาพ/ความรู้/ประสบการณ์/ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ มาร่วมขับเคลื่อนเศรษฐกิจและพัฒนาสังคม จึงจัดทำโครงการ คลังปัญญาผู้สูงอายุ โดยสืบค้นข้อมูลผู้สูงอายุที่มีความรู้ ภูมิปัญญา มีจิตอาสา และพร้อมที่จะช่วยเหลือสังคม มาขึ้น ทะเบียนเป็นคลังปัญญาผู้สูงอายุประจำจังหวัด

โครงการคลังปัญญาผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ส่งเสริมการพัฒนาตนเอง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.๒๕๔๖ มาตรา ๑๑ (๔) ผู้สูงอายุที่จะเข้าร่วมโครงการต้องมีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป มีความรู้ เป็นที่ประจักษ์คือ สังคมรู้ว่าผู้สูงอายุมีความรู้เช่นนั้นๆ มีจิตอาสา พร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้หรือสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่สาธารณะ ด้วยภูมิปัญญา จำแนกออกเป็น ๒๓ สาขา ได้แก่ ๑) การศึกษา ๒) การแพทย์และสาธารณสุข ๓) การเกษตร ๔) ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม ๕) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ๖) วิศวกรรม ๗) สถาปัตยกรรม ๘) การพัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน การจัดสวัสดิการ ชุมชน การสังคมสงเคราะห์ ๙) กฎหมาย ๑๐) การเมืองการปกครอง ๑๑) ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ๑๒) ศาสนาและจริยธรรม ๑๓) พาณิชยและบริการ ๑๔) ความมั่นคง ๑๕) การบริหาร ๑๖) การประชาสัมพันธ์ ๑๗) การคมนาคม/การสื่อสาร ๑๘) การพลังงาน ๑๙) การต่างประเทศ ๒๐) อุตสาหกรรม หัตถกรรม จักสาน และ OTOP ๒๑) ภาษาและวรรณคดี ๒๒) วาทยศิลป์ และ ๒๓) อื่น ๆ

ชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจาก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ในการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น สาขาสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทุกจังหวัด ชมรมผู้สูงอายุ องค์กรภาคเอกชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ปราชญ์ท้องถิ่น อาสาสมัครสังกัดต่างๆ และแกนนำประชาชน ส่งเสริมความเข้มแข็ง ให้ชมรม/สมาคมคลังปัญญาผู้สูงอายุจังหวัด การจัดทำแผน ดำเนินงานประจำปีของชมรมและการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผน และการนำความรู้ (Tacit & Explicit Knowledge) ของผู้สูงอายุ มาเผยแพร่ ด้วยกระบวนการถอดองค์ความรู้ และยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้สูงอายุในฐานะผู้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมด้วยภูมิปัญญา

ทั้งนี้ “ชมรมคลังปัญญาผู้สูงอายุ” จึงเป็นหนึ่งในภาคี เครือข่ายสนับสนุนการทำงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ แก่ตนเอง ครอบครัว และสังคมต่อไป

การพัฒนาที่ยั่งยืน เส้นทางสู่ วาระการพัฒนาหลักของโลก

จากอดีตที่การมุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นถนนสายหลักของการพัฒนาได้เปลี่ยนมาสู่ยุคของการพัฒนาที่เน้นความสมดุลนั้น มีจุดเริ่มต้นมาจากวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั่วโลกได้กระตุ้นให้หลายประเทศเกิดความตระหนักที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแบบมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว และหันมาให้ความสนใจกับการพัฒนารูปแบบใหม่ที่สามารถลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการพัฒนาได้ โดยเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๗ คณะกรรมาธิการบรินท์แลนด์ (Brundtland) ได้จัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนารูปแบบใหม่ที่มุ่งลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ในเอกสารรายงาน “อนาคตของเรา (Our Common Future)” เสนอต่อสหประชาชาติ อันเป็นที่มาของแนวคิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)” โดยได้นิยามการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า “เป็นการพัฒนาที่สามารถสนองความต้องการที่จำเป็นของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่กระทบต่อขีดความสามารถในการสนองความต้องการที่จำเป็นของคนในรุ่นต่อไป”

ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๙๒ สหประชาชาติ ได้จัดประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (Earth Summit) หรือที่เรียกว่า การประชุม Rio ณ กรุงรีโอเดจาเนโร สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา สำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติของประชาคมโลก โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ ๒๑ ถัดมาในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ ได้มีการประชุมสุดยอดแห่งสหประชาชาติ (Millennium Summit) ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ได้กำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals - MDGs) เป็นวาระการพัฒนาของโลกในกรอบระยะเวลา ๑๕ ปี ประกอบด้วย ๘ เป้าหมายหลัก

ได้แก่ (๑) ขจัดความยากจน และความหิวโหย (๒) ให้เด็กทุกคน ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา (๓) ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ และบทบาทสตรี (๔) ลดอัตราการตายของเด็ก (๕) พัฒนาสุขภาพของสตรี มีครรภ์ (๖) ต่อสู้กับโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ (๗) รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และ (๘) ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา ในประชาคมโลก จากนั้นในปี ค.ศ. ๒๐๐๒ ได้จัดประชุมสุดยอดโลก ว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Earth Summit) หรือที่เรียกว่า การประชุม Rio+๑๐ ณ นครโจฮันเนสเบิร์ก สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ มีการรับรองเอกสารพันธกรณี ๒ ฉบับ ได้แก่ ปฏิญญาโจฮันเนสเบิร์ก ว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน และแผนการดำเนินงานโจฮันเนสเบิร์ก ซึ่งกำหนดมาตรการในการช่วยเร่งรัดการอนุวัติตามแผนปฏิบัติการ ๒๑ และข้อตกลงอื่นๆ เพื่อนำไปสู่ผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ต่อมา ปี ค.ศ. ๒๐๑๒ ได้จัดประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Earth Summit) หรือที่เรียกว่า การประชุม Rio+๒๐ ณ กรุงรีโอเดจาเนโร สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ได้มีการรับรองเอกสารผลลัพธ์ที่มีชื่อว่า “อนาคตที่เราต้องการ” ซึ่งเน้นย้ำ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) "เปลี่ยนโลกของเรา : ภาวะ 2030 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน"
ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย (Goals) และ 169 เป้าประสงค์ (Targets)

MDGs 2000-2015

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

SDGs 2016-2030

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน
 25-27 ก.ย. 2558 ณ กรุงจาการ์ตา
 วัตถุประสงค์: วิเคราะห์และกำหนดกรอบการปฏิรูปโลก
 อนาคต : ภาวะในปี ค.ศ. 2030 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

พันธะสัญญาทาง
 การเมืองในระดับผู้นำ
 เพื่อกำหนดทิศทาง
 การพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก
 ในปี 2030

งานด้านการวิจัย
 ไม่บรรลุผลสำเร็จ
 การได้เป้าหมาย
 การพัฒนาแห่ง
 ศตวรรษ (MDGs)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
 17 เป้าหมาย และ 169 เป้าประสงค์
 ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

99

ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ในประเทศไทย ปี ๒๕๖๐

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม ได้จัดทำรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย เป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เป็นต้นมา เพื่อรายงานสถานการณ์ วิเคราะห์ และชี้ประเด็นปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย และรวบรวมนโยบายและมาตรการ/โครงการสำคัญของรัฐบาลที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ให้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำเส้นความยากจน (Poverty line) และตัวชี้วัดความเหลื่อมล้ำของประเทศ

สถานการณ์ความยากจน ปี ๒๕๖๐

การวัดความยากจนของประเทศไทยใช้เส้นความยากจนเป็นเครื่องมือในการกำหนดครัวเรือนที่ยากจน โดยใช้แบบแผนการบริโภคของคนไทยในปี ๒๕๕๔ เป็นฐานในการคำนวณ ซึ่งเส้นความยากจนจะบ่งบอกถึงค่าใช้จ่ายมาตรฐานขั้นต่ำที่คนสามารถดำรงชีพอยู่ได้ (Minimum Requirement) ในสังคม ประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ การบริโภคอาหารขั้นต่ำ (Food line) และการบริโภคสินค้าจำเป็นอื่นที่ไม่ใช่อาหาร (Non Food line) โดยใช้**ทฤษฎีอรรถประโยชน์** (Utility Function) เป็นตัวอธิบายพฤติกรรมกรบริโภคที่แตกต่างกันของแต่ละปัจเจกบุคคล ทำให้แต่ละครัวเรือนมีเส้นความยากจนไม่เท่ากัน **หลักการประหยัดต่อขนาด** (Economy of Scale) ในการอธิบายสินค้าบางประเภทที่คนในครัวเรือนสามารถใช้ร่วมกันได้ อาทิ แคมปู ยาสีฟัน และ**ความแตกต่างของราคาสินค้าในแต่ละพื้นที่** (Spatial Price) ทั้งนี้ คนที่มีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพต่ำกว่าเส้นความยากจน ถือว่าเป็นคนจน แบ่งเป็น ๓ ระดับคือ **จนมากและจนน้อย** มีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่ำกว่าเส้นความยากจน เกินกว่าร้อยละ ๒๐ และไม่เกินร้อยละ ๒๐ ตามลำดับ และ**เกือบจน** มีรายจ่ายฯ สูงกว่าเส้นความยากจน ไม่เกินร้อยละ ๒๐

สถานการณ์ความยากจนในภาพรวมของประเทศดีขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ โดยในปี ๒๕๖๐ เส้นความยากจน เท่ากับ

๒,๖๘๖ บาท/คน/เดือน สูงกว่าปี ๒๕๕๙ (๒,๖๖๗ บาท/คน/เดือน) เพียงเล็กน้อย **คนจน** มีจำนวน ๕.๓ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๗ ของประชากรทั้งประเทศ ลดลงจากปี ๒๕๕๙ (๕.๘ ล้านคน) ขณะเดียวกัน **ครัวเรือนยากจน** มีจำนวน ๑,๕๒๕,๐๐๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖.๓๔ ลดลงจากปี ๒๕๕๙ (๑,๗๓๑,๐๐๐ ครัวเรือน) เนื่องจากเศรษฐกิจขยายตัว ผลผลิตและการจ้างงานภาคเกษตรเพิ่มขึ้น และนโยบายของรัฐบาลที่เอื้อประโยชน์ต่อคนยากจนและยากไร้มากขึ้น อาทิ การลงทะเบียนบัตรสวัสดิการของรัฐ มาตรการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐ อย่างไรก็ตาม **คนยากจนมาก** ซึ่งเป็นคนที่อาจกลายเป็นคนยากจนเรื้อรังและต้องให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ มีจำนวน ๑.๘ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๙ ของประชากรทั้งประเทศ และ**คนเกือบจน** ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะกลับมาเป็นคนยากจน ยังคงมีจำนวนสูงถึง ๕.๔๐ ล้านคน หรือร้อยละ ๗.๙๙ ดังนั้น เมื่อรวมคนยากจนกับคนเกือบจน พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐.๗๒ ล้านคน หรือร้อยละ ๑๕.๙ ของประชากรทั้งหมด ซึ่งภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างต่อเนื่อง

ช่องว่างความยากจน (Poverty Gap) หมายถึง ช่องว่างระหว่างรายจ่ายของคนที่ยังอยู่ใต้เส้นความยากจนกับเส้นความยากจน ที่บ่งชี้ว่าคนจนเหล่านี้มีระดับรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนมากน้อยเพียงใด และ**ความรุนแรงของปัญหาความยากจน** (Severity of Poverty) หมายถึง การวัดที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มคนจนที่มีปัญหาความยากจนรุนแรงหรือมีรายจ่ายต่ำกว่าเส้นความยากจนมากๆ เพื่อบ่งชี้ภาวการณ์กระจายรายจ่ายในกลุ่มคนจนที่อยู่ใต้เส้นความยากจน และช่วยตรวจสอบติดตามความก้าวหน้าของสถานการณ์ของความยากจน ทั้งนี้ ช่องว่างความยากจนและความรุนแรงของปัญหาความยากจนปี ๒๕๖๐ มีแนวโน้มลดลงอยู่ที่ร้อยละ

๑.๒๗ และ ๐.๓๓ ตามลำดับ เมื่อเทียบกับร้อยละ ๑.๙๒

และ ๐.๕๓ ตามลำดับ ในปี ๒๕๕๖

ตารางตัวชี้วัดความยากจนและการกระจายรายได้ ปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐

ตัวชี้วัด	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
ช่องว่างความยากจน	๑.๙๒	๑.๘๕	๑.๑๔	๑.๔๒	๑.๒๗
ความรุนแรงของปัญหาความยากจน	๐.๕๓	๐.๕๑	๐.๓๐	๐.๓๘	๐.๓๓
เส้นความยากจน (บาท/คน/เดือน)	๒,๕๗๒	๒,๖๔๗	๒,๖๔๔	๒,๖๖๗	๒,๖๘๖
สัดส่วนคนจน (ร้อยละ)	๑๐.๙๔	๑๐.๕๓	๗.๒๑	๘.๖๑	๗.๘๗
จำนวนคนจน (ล้านคน)	๗.๓	๗.๑	๔.๘	๕.๘	๕.๓
สัดส่วนครัวเรือนยากจน (ร้อยละ)	๙.๒๔	๙.๑๐	๖.๑๔	๗.๓๐	๖.๓๔
จำนวนครัวเรือนยากจน (พันครัวเรือน)	๒,๐๘๙	๒,๐๖๕	๑,๓๐๙	๑,๗๓๑	๑,๕๒๕
สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายได้	๐.๔๖๕	na.	๐.๔๔๕	na.	๐.๔๕๓
สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	๐.๓๗๘	๐.๓๗๑	๐.๓๕๙	๐.๓๖๗	๐.๓๖๔
ความเหลื่อมล้ำในรายได้กลุ่มรายสุด ๒๐% สุดท้ายต่อกลุ่มจนสุด ๒๐% แรก (เท่า)	๑๒.๖๔	na.	๑๐.๓๑	na.	๑๐.๑๖
ความเหลื่อมล้ำในรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคกลุ่มรายจ่ายมากที่สุด ๒๐% สุดท้ายต่อกลุ่มรายจ่ายน้อยสุด ๒๐% แรก (เท่า)	๖.๕๑	๖.๓๐	๕.๘๕	๖.๑๒	๖.๐๘
ประชากรทั่วประเทศ (ล้านคน)	๖๖.๘	๖๗.๐	๖๗.๒	๖๗.๕	๖๗.๗
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด (พันครัวเรือน)	๒๒,๖๐๑	๒๒,๖๙๖	๒๑,๓๒๖	๒๓,๖๑๔	๒๔,๐๕๒

ที่มา : ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.
: na. ไม่มีข้อมูล

เมื่อพิจารณาความยากจนระดับพื้นที่ พบว่า ความยากจนยังคงกระจุกตัวหนาแน่นอยู่ในภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘๔ ๑๑.๔๒ และ ๙.๘๒ ของประชากรในแต่ละภาค ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาพื้นที่เมืองและชนบท พบว่า คนจนอยู่ในเขตชนบทมากกว่าเขตเมือง คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๒ และ ๖.๐๕ เนื่องจากในภูมิภาคมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ใช้แรงงานในภาคการเกษตรเป็นหลัก สภาพภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดรายได้สูง และปัญหาความไม่สงบและการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและการศึกษา ส่งผลต่อการมีงานทำ รายได้ และการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ โดยจังหวัด

ปัตตานีเป็นจังหวัดยากจนที่สุดในประเทศไทย มีสัดส่วนคนจนเท่ากับร้อยละ ๓๔.๒๐ รองลงมา ได้แก่ จ.นราธิวาส แม่ฮ่องสอน กาฬสินธุ์ นครพนม ตาก ชัยนาท บุรีรัมย์ สระแก้ว พัทลุง ตามลำดับ ส่วนจังหวัดที่มีปัญหาความยากจนสูงสุดเรื่องจริง ได้แก่ จ.ปัตตานี นราธิวาส แม่ฮ่องสอน กาฬสินธุ์ ตาก และบุรีรัมย์ ซึ่งสอดคล้องกับดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index : HAI) ปี ๒๕๖๐ ที่มีค่า HAI ต่ำที่สุด ๓ อันดับแรก เนื่องจาก จ.แม่ฮ่องสอนมีปัญหาในด้านการเดินทาง ระดับความก้าวหน้าด้านการศึกษา และรายได้ต่ำ จ.นราธิวาสมีระดับความก้าวหน้าด้านสุขภาพต่ำ และ จ.ปัตตานีมีระดับความก้าวหน้าด้านชีวิตการงานต่ำ

ตารางจำนวนคนจน (วัดจากรายจ่ายเพื่อการบริโภค) จำแนกตามภาคและเขตพื้นที่ ปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐

ภาค	คนจนเขตเมือง (พันคน)					คนจนเขตชนบท (พันคน)				
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
กรุงเทพมหานคร	๙๐	๑๔๑	๑๗๔	๑๑๘	๙๘	-	-	-	-	-
กลาง	๓๕๗	๓๔๐	๓๑๘	๔๐๔	๔๑๑	๖๕๘	๖๐๒	๕๑๐	๖๐๗	๔๗๓
เหนือ	๖๘๙	๔๘๒	๓๖๔	๔๖๙	๔๑๕	๑,๒๔๘	๑,๐๓๘	๖๔๔	๖๕๕	๗๐๕
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๑,๐๔๓	๑,๐๖๕	๗๗๒	๙๙๓	๙๑๙	๒,๒๒๘	๒,๑๓๖	๑,๑๕๘	๑,๔๒๗	๑,๒๐๘
ใต้	๒๖๓	๒๙๒	๒๐๕	๒๘๖	๒๗๖	๗๒๙	๙๖๓	๗๐๓	๘๕๒	๘๒๐
ทั่วประเทศ	๒,๔๔๓	๒,๓๑๙	๑,๘๓๓	๒,๒๖๙	๒,๑๑๙	๔,๘๖๓	๔,๗๓๙	๓,๐๑๔	๓,๕๔๑	๓,๒๐๖
(ร้อยละ)	๓๓.๔๔	๓๒.๘๖	๓๗.๘๑	๓๙.๐๖	๓๙.๘๐	๖๖.๖๐	๖๗.๑๔	๖๒.๑๙	๖๐.๙๔	๖๐.๒๐

ที่มา : ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำปี ๒๕๖๐

ความเหลื่อมล้ำ หมายถึง ความแตกต่าง ความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายทรัพยากรและฐานะความเป็นอยู่ของประชากร สามารถพิจารณาได้จากรายได้ และปัจจัยอื่นที่สำคัญ เช่น รายจ่าย การศึกษา สาธารณสุข การครอบครองทรัพยากร และการเข้าถึงสวัสดิการ เป็นต้น ซึ่งการวัดความเหลื่อมล้ำจะใช้วิธีการวัดตามมาตรฐานของธนาคารโลกคือ **ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค** (GINI Coefficient) ซึ่งเป็นเครื่องมือวัดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ในรูปของสัดส่วน มีค่าระหว่าง ๐ - ๑ โดย ๐ หมายถึง ความเท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์ และ ๑ หมายถึง มีความเหลื่อมล้ำอย่างสมบูรณ์ หากค่าสูงเข้าใกล้ ๑ จะบ่งชี้ถึงการกระจายรายได้ที่เหลื่อมล้ำกันมากขึ้น แบ่งออกเป็น

๑) ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้

ในปี ๒๕๖๐ การกระจายรายได้ของไทยยังอยู่ในระดับสูงแต่ยังไม่ถึงระดับรุนแรง โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์จีนิด้านรายได้ เท่ากับ ๐.๔๕๓ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ ที่ ๐.๔๔๕ และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มประชากร ๑๐ กลุ่ม (Decile by Expenditure) พบว่า กลุ่มคนรวยที่สุด (กลุ่ม ๑๐% ที่ ๑๐) ถือครองรายได้รวมร้อยละ ๓๕.๒๙ ของรายได้ทั้งประเทศ มีรายได้เฉลี่ยสูงถึง ๓๓,๙๓๓ บาทต่อเดือน ขณะที่กลุ่มคนจนที่สุด (กลุ่ม ๑๐% ที่ ๑) ถือครองรายได้เพียงร้อยละ ๑.๘๓ มีรายได้เพียง ๑,๗๕๙ บาทต่อเดือนเท่านั้น สะท้อนให้เห็นว่า **ประเทศไทยยังคงมีปัญหาการกระจายรายได้** ที่กระจุกตัวอยู่ในกลุ่มคนรวย เนื่องจากกลุ่มคนจนที่ส่วนใหญ่มีทักษะต่ำ ไม่ได้ทำงานหารายได้หรือเป็นครัวเรือนสูงอายุ ส่งผลให้ความแตกต่างของรายได้กลุ่มคนรวยที่สุดกับกลุ่มคนจนที่สุด ต่างกันถึง ๑๙.๒๙ เท่า ดีขึ้นเมื่อเทียบกับ ๒๒.๐๘ เท่า ในปี ๒๕๕๘ แต่ยังอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ที่มีความแตกต่างกันเพียง ๘.๕๒ เท่า และค่าสัมประสิทธิ์จีนิเพียง ๐.๓๒ เท่านั้น

ตามกลุ่มประชากร

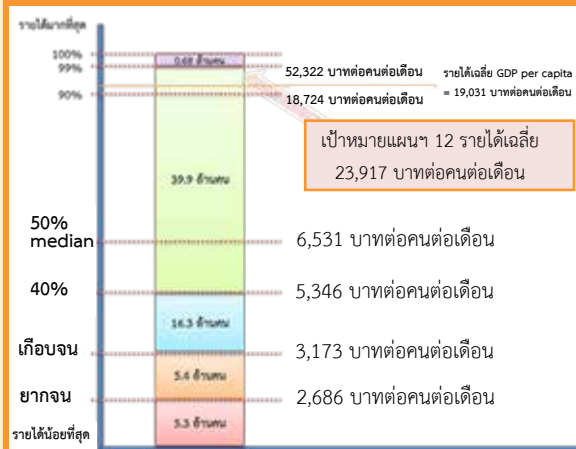
ตามระดับรายได้ (Decile by Income) ปี ๒๕๕๐-๒๕๖๐

กลุ่มประชากร	สัดส่วนรายได้ของประชากร (ร้อยละ)					
	๒๕๕๐	๒๕๕๒	๒๕๕๔	๒๕๕๖	๒๕๕๘	๒๕๖๐
กลุ่ม ๑๐% ที่ ๑ (จนที่สุด)	๑.๕๕	๑.๖๒	๑.๕๖	๑.๐๖	๑.๕๘	๑.๘๓
กลุ่ม ๑๐% ที่ ๒	๒.๖๖	๒.๘๐	๓.๐๕	๓.๑๐	๓.๓๔	๓.๒
กลุ่ม ๑๐% ที่ ๓	๓.๕๑	๓.๖๖	๓.๘๘	๔.๐๓	๔.๒๒	๔.๑๑
กลุ่ม ๑๐% ที่ ๔	๔.๔๕	๔.๕๙	๔.๗๖	๔.๙๗	๕.๑๘	๕.๐๔
กลุ่ม ๑๐% ที่ ๕	๕.๕๖	๕.๖๕	๕.๗๗	๖.๐๗	๖.๒๙	๖.๑๗
กลุ่ม ๑๐% ที่ ๖	๖.๙๗	๗.๐๑	๗.๐๒	๗.๔๐	๗.๖๓	๗.๕๓
กลุ่ม ๑๐% ที่ ๗	๘.๘๖	๘.๘๔	๘.๖๖	๙.๑๕	๙.๓๓	๙.๒๘
กลุ่ม ๑๐% ที่ ๘	๑๑.๔๙	๑๑.๔๓	๑๐.๙๒	๑๑.๖๕	๑๑.๖๖	๑๑.๗๒
กลุ่ม ๑๐% ที่ ๙	๑๖.๐๘	๑๕.๙๕	๑๕.๑๑	๑๕.๗๗	๑๕.๗๘	๑๕.๘๓
กลุ่ม ๑๐% ที่ ๑๐ (รวยที่สุด)	๓๘.๘๗	๓๘.๔๔	๓๘.๒๗	๓๖.๘๑	๓๔.๘๘	๓๕.๒๙
รวม	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐
สัดส่วนกลุ่มที่ ๑๐/กลุ่มที่ ๑ (เท่า)	๒๕.๑๐	๒๓.๗๖	๒๕.๒๓	๓๔.๘๕	๒๒.๐๘	๑๙.๒๙

เมื่อพิจารณาความเหลื่อมล้ำระหว่างเขตเมืองและชนบท พบว่า เขตเมืองมีความเหลื่อมล้ำสูงกว่าเขตชนบทมาโดยตลอด โดยรายได้ของครัวเรือนในเขตเมืองและเขตชนบท มีค่าเท่ากับ ๐.๔๔ และ ๐.๔๒ ตามลำดับ ส่วนหนึ่งเกิดจากความหลากหลายในอาชีพและรายได้ ส่วน**ความเหลื่อมล้ำในแต่ละภูมิภาค** พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์จีนิภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าสูงสุดเท่ากับ ๐.๔๔๖ รองลงมาเป็นภาคใต้ ๐.๔๔๕ และภาคเหนือ ๐.๔๑๗ ส่วนภาคกลางและกรุงเทพฯ มีค่าเท่ากันคือ ๐.๔๐๕ เนื่องจากกรุงเทพฯ มีการพัฒนาที่ครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ ขณะที่ภูมิภาคยังมีพื้นที่ชนบทและชายขอบที่ยังต้องการการพัฒนาเมื่อพิจารณา**โครงสร้างรายได้ของครัวเรือน** พบว่ากลุ่มคนที่ยากจนต้องพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากบุคคลอื่น เงินสงเคราะห์ผู้พิการ และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขณะที่กลุ่มคนที่รวยที่สุด มีรายได้หลักมาจากค่าจ้าง/เงินเดือน และกำไรจากการทำธุรกิจและการเกษตร ชี้ให้เห็นว่าคนยากจนยังต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากภาครัฐและคนในครัวเรือน

ตารางสัดส่วนรายได้ของประชากร จำแนก

แผนภาพเกนท์รายได้สูงสุดของกลุ่มประชากร ปี ๒๕๖๐

ที่มา : ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

๒) ความเหลื่อมล้ำด้านรายจ่าย

ค่าสัมประสิทธิ์จีนิด้านรายจ่ายเพื่อการบริโภค มีแนวโน้มลดลงไปในทิศทางเดียวกับด้านรายได้ โดยในปี ๒๕๖๐ ลดลงเหลือ ๐.๓๖๔ จาก ๐.๔๓๙ ในปี ๒๕๓๑ เมื่อพิจารณาตาม**กลุ่มประชากร** พบว่า กลุ่มประชากรที่มีรายจ่ายเพื่อการบริโภคต่ำที่สุด มีสัดส่วนร้อยละ ๓.๐๒ ของรายจ่ายรวมทั้งประเทศ ลดลงเล็กน้อยจากปี ๒๕๕๙ (ร้อยละ ๓.๐๔) ขณะที่กลุ่มประชากรที่มีรายจ่ายสูงที่สุด มีสัดส่วนร้อยละ ๒๘.๑๘ ลดลงจากปี ๒๕๕๙ เช่นกัน

๓) ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา

โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาตามช่วงวัยของนักเรียนตลอดระยะเวลาเกือบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกระดับชั้น โดยในปี ๒๕๖๐ อัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับอนุบาล คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๗ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๒ (ร้อยละ ๖๕) กว่าร้อยละ ๑๐ ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ ๘๘.๓ และ ๖๘.๒ ตามลำดับ สะท้อนถึงผลการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยปฐมวัย เพื่อเตรียมความพร้อมสู่กำลังคนที่มีคุณภาพในอนาคต ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (รวม ปวช.) และระดับปริญญาตรี มีอัตราการเข้าศึกษาต่อ ร้อยละ ๗๖.๑ และ ๒๙.๑ ตามลำดับ โดยกลุ่มเด็กในครัวเรือนที่มีรายได้สูงสุด มีอัตราการเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับปริญญาตรี สูงกว่ากลุ่มเด็กในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสุดถึง ๑.๙ และ ๑.๗ เท่า ตามลำดับ ทั้งนี้ กลุ่มเด็กในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสุด มีแนวโน้มเข้าเรียนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี ที่มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (รวม ปวช.) และการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ทั้งโรงเรียนรัฐบาล เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาระดับภาค พบว่า อัตราการเข้าเรียนภาคบังคับของแต่ละภาค จำแนกตามระดับชั้นไม่แตกต่างกันมาก แต่จะเริ่มเห็นความแตกต่างในช่วงมัธยมศึกษาตอนต้นที่สัดส่วนการเรียนต่อของทุกภาคลดลง และระดับปริญญาตรี กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนการเข้าเรียนสูงกว่าภาคอื่นๆ คือ ร้อยละ ๔๓.๘ ขณะที่ภาคใต้มีอัตราการเรียนต่อต่ำที่สุด อยู่ที่ร้อยละ ๑๘.๒ หากพิจารณาในเขตและนอกเขตเทศบาล เด็กที่อยู่ในเขตเทศบาลมีสัดส่วนการเข้าเรียนสูงกว่าเด็กที่อยู่นอกเขตเทศบาลทุกระดับชั้น โดยเริ่มเห็นความแตกต่างชัดเจนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนหนึ่งอาจเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจที่ทำให้เด็กที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลต้องออกจากโรงเรียนเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว หรือการอพยพตามผู้ปกครอง สำหรับโอกาสการเข้าถึงการกักขังเพื่อการศึกษาของเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง ๑๔ - ๒๐ ปี พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มคนที่ไม่มีรายได้ปานกลาง ขณะที่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสุด เข้าถึงการกักขังเพื่อการศึกษาเพียงร้อยละ ๗.๒ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการศึกษาของครัวเรือนต่อรายได้ พบว่า กลุ่มครัวเรือนที่ยากจนที่สุดมีภาระค่าใช้จ่ายสูงกว่ากลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑ และ ๑๐.๗ ตามลำดับ

๔) ความเหลื่อมล้ำด้านสาธารณสุข

ในการเข้าถึงหลักประกันทางสุขภาพของคนไทย พบว่า ร้อยละ ๙๙.๙๕ ใช้บริการภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (ร้อยละ ๗๒.๘) ระบบประกันสังคม (ร้อยละ ๑๘) และระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ ๗.๕) จึงไม่พบปัญหาความเหลื่อมล้ำ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มรายได้ พบว่า ทุกกลุ่มรายได้มีการเข้าถึงในระดับที่สูงกว่าร้อยละ ๙๐ โดยคนยากจนที่สุดมีหลักประกันด้านสุขภาพ ร้อยละ ๙๘.๔๒ แต่เมื่อพิจารณารายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของคนแต่ละกลุ่ม พบว่า คนที่ยากจนที่สุดมีสัดส่วนรายจ่ายด้านสุขภาพสูงกว่าคนที่มีรายได้สูงสุด คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๔ และ ๘.๗๗ ของรายได้ ตามลำดับ ส่วนการกระจายบุคลากรทางการแพทย์มีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคมาโดยตลอด โดยแพทย์จะกระจุกตัวในจังหวัดใหญ่ๆ ดังจะเห็นได้จากอัตราส่วนประชากรต่อแพทย์ ๑ คน ของกรุงเทพฯ และจังหวัดบึงกาฬ เท่ากับ ๗๑๐ และ ๖,๒๗๗ คน นั่นหมายถึงแพทย์ต้องมีการในการดูแลผู้ป่วยมากขึ้น ที่อาจมีผลต่อความล่าช้าและคุณภาพ

ในการให้บริการ แม้ว่าปัจจุบันจะมีการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์เข้ามาช่วยเหลือนแล้วก็ตาม

ตารางสัดส่วนประชากรต่อแพทย์ดีที่สุด/แย่มากที่สุด ปี ๒๕๕๙

หน่วย : จำนวนประชากรต่อแพทย์ ๑ คน

จังหวัดที่มีสัดส่วนประชากรต่อแพทย์ที่ดีที่สุด ๕ อันดับ	จังหวัดที่มีสัดส่วนประชากรต่อแพทย์ที่แย่มากที่สุด ๕ อันดับ
กรุงเทพฯ ๗๑๐	บึงกาฬ ๖,๒๗๗
ภูเก็ต ๑,๐๕๗	หนองบัวลำภู ๕,๖๖๗
ชลบุรี ๑,๑๒๖	นครพนม ๕,๓๓๒
สมุทรสาคร ๑,๒๐๘	ศรีสะเกษ ๕,๓๐๒
ขอนแก่น ๑,๒๘๕	สกลนคร ๔,๘๖๖

ที่มา : ข้อมูลทรัพยากรสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ๒๕๕๙.

๕) ความเหลื่อมล้ำด้านสวัสดิการสังคม

ระบบสวัสดิการสังคมของไทยมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐได้จัดสวัสดิการให้ครอบคลุมกลุ่มที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ได้แก่ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และกลุ่มเด็กที่เกิดในครัวยากจน โดยผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพจำนวน ๘.๑๖ ล้านบาท ทั้งนี้ ผู้สูงอายุยากจนและไม่ยากจนได้รับเบี้ยยังชีพ ร้อยละ ๙๑.๗๖ และ ๘๒.๑๙ ตามลำดับ สาเหตุอาจเกิดจากกลุ่มคนจนไม่สามารถเข้าถึงข่าวสารหรือไม่ไปลงทะเบียน ขณะที่กลุ่มคนไม่จนอาจไม่ประสงค์จะขอรับเบี้ยยังชีพ และผู้สูงอายุยากจนในเขตชนบทได้รับเบี้ยยังชีพสูงกว่าเขตเมืองเล็กน้อย คือ ร้อยละ ๙๒.๑๗ และ ๙๑.๒๐ ตามลำดับ สำหรับผู้พิการได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวน ๑.๔๙ ล้านบาท โดยผู้พิการที่ยากจนและไม่ยากจน ได้รับเบี้ยยังชีพ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๘๔ และ ๖๔.๙๑ ตามลำดับ ส่วนเด็กแรกเกิดถึง ๓ ปี มีผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิโครงการอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในครอบครัวที่ยากจน จำนวน ๒๒๓,๑๗๖ คน คนละ ๖๐๐ บาท ต่อเดือน และเด็กยากจนที่ไม่ได้ลงทะเบียนฯ ประมาณร้อยละ ๓๐ ทั้งนี้ จากการประเมินผลกระทบและโครงการดังกล่าว พบว่า เด็กแรกเกิดที่ได้รับเงินอุดหนุนฯ มีภาวะโภชนาการสูงกว่าเด็กที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุน และเข้าถึงบริการหลังคลอดได้อีกด้วย

๖) ความเหลื่อมล้ำด้านที่ดินทำกิน การเข้าถึงแหล่งทุน และโครงสร้างพื้นฐาน

การถือครองที่ดินยังมีความเหลื่อมล้ำในระดับสูงมากจากการศึกษาของ ดร.ดวงมณี เลหากุล (๒๕๕๖) พบว่า กลุ่มคนรวยที่สุดมีการถือครองที่ดินมากที่สุดคือ ร้อยละ ๖๑.๕ ขณะที่กลุ่มคนจนที่สุดมีการถือครองที่ดินน้อยที่สุด เพียงร้อยละ ๐.๐๗ หรือแตกต่างกันถึง ๘๕๓.๖ เท่า และจากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม ปี ๒๕๖๐ พบว่า ครัวเรือนที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๒๗.๖) ถือครองที่ดินระหว่าง ๑๐ - ๑๙ ไร่ ครัวเรือนที่ถือครองที่ดินมากกว่า ๔๐ ไร่ มีเพียงร้อยละ ๙.๐ เท่านั้น และครัวเรือนที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ร้อยละ ๑๖.๒

เมื่อจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ครั้วเรือนที่ทำการเกษตรที่ไม่มีที่ดินมากที่สุดคือ ภาคเหนือ จำนวน ๒๐๗,๗๐๐ ครั้วเรือน และน้อยที่สุดคือภาคใต้ จำนวน ๒๙,๗๙๔ ครั้วเรือน

ตารางการกระจายการถือครองที่ดินของครั้วเรือนที่ทำการเกษตรในประเทศไทย ปี ๒๕๖๐

หน่วย : ครั้วเรือน

ภูมิภาค	ไม่มีที่ดิน	น้อยกว่า ๒ ไร่	๒-๔ ไร่	๕-๙ ไร่	๑๐-๑๙ ไร่	๒๐-๓๙ ไร่	มากกว่า ๔๐ ไร่
กรุงเทพฯ	-	-	-	๑,๓๕๘	-	-	-
ภาคกลาง	๑๒๖,๙๐๒	๒๕,๗๖๖	๓๔,๗๕๑	๔๙,๙๖๐	๙๒,๑๔๑	๘๔,๕๕๙	๔๘,๔๐๐
ภาคเหนือ	๒๐๗,๗๐๐	๒๓,๕๐๓	๔๗,๔๙๓	๙๒,๗๓๑	๑๔๑,๙๐๕	๑๒๐,๕๕๑	๖๖,๑๓๖
ภาค ตอ.ฉน.	๗๗,๒๕๕	๘,๙๓๐	๒๔,๕๒๙	๑๔๔,๔๕๖	๓๔๒,๕๓๔	๒๘๔,๔๔๖	๙๖,๑๔๙
ภาคใต้	๒๙,๗๙๔	๗,๔๔๓	๗๑,๔๓๘	๑๓๘,๔๘๒	๑๗๕,๗๓๐	๑๒๗,๒๒๑	๓๔,๙๐๒
รวม	๔๔๑,๖๕๑	๖๕,๖๔๒	๑๗๘,๒๑๑	๔๒๖,๙๘๗	๗๕๒,๓๑๐	๖๑๖,๗๗๗	๒๔๕,๕๙๐

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครั้วเรือน พ.ศ. ๒๕๖๐

การเข้าถึงแหล่งทุน เมื่อพิจารณาการกู้ยืมเงินของครั้วเรือนพบว่า **ครั้วเรือนที่จนที่สุด** มีการกู้ยืมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๒๕ ส่วนใหญ่เป็นการกู้ยืมในระบบเพื่อทำการเกษตรและเพื่ออุปโภคบริโภค ร้อยละ ๔๖.๗๕ และ ๓๒.๐๖ ตามลำดับ คิดเป็นหนี้โดยเฉลี่ย ๑๐๖,๔๔๒ บาท ขณะที่**ครั้วเรือนที่รวยที่สุด** มีการกู้ยืมร้อยละ ๔๙.๗๒ ส่วนใหญ่เป็นการกู้ยืมในระบบเพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้าน/ที่ดินและอุปโภคบริโภค ร้อยละ ๔๙.๓๘ และ ๓๘.๒๗ ของมูลค่าหนี้ ตามลำดับ คิดเป็นหนี้โดยเฉลี่ยสูงถึง ๙๒๐,๑๗๖ บาท อย่างไรก็ตามหากพิจารณา**ภาระหนี้ของครั้วเรือนต่อรายได้** พบว่า ครั้วเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำสุด มีภาระในการชำระหนี้ ร้อยละ ๕๔.๗๘ สูงกว่าครั้วเรือนในกลุ่มอื่นถึง ๒ เท่า สะท้อนให้เห็นว่า การกู้ยืมเงินของครั้วเรือนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำก่อให้เกิดภาระทางการเงินเป็นอย่างมาก

การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน มีแนวโน้มดีขึ้น แต่ยังพบความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต โดย**ครั้วเรือนที่จนที่สุด** มีคอมพิวเตอร์ เพียงร้อยละ ๒.๘ ขณะที่**ครั้วเรือนที่รวยที่สุด** มีคอมพิวเตอร์มากถึงร้อยละ ๕๓.๔๑ และเข้าถึงอินเทอร์เน็ตถึงร้อยละ ๔๖.๗๕ ทั้งนี้ ครั้วเรือนในเขตเมืองเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต สูงกว่าในเขตชนบท สะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในการขยายการให้บริการในระดับพื้นที่

๗) ความเหลื่อมล้ำด้านกระบวนการยุติธรรม
การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีปัญหาความยากจน จะเข้ารับบริการของกระทรวงยุติธรรมได้น้อยกว่าพื้นที่ทั่วไป โดย**กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำ** จากรายงาน (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕ พบว่า ในปี ๒๕๖๐ การบริหารงานยุติธรรมมีคะแนนต่ำ กล่าวคือ

ด้านประสิทธิภาพของระบบแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ๐.๒๗ ด้านปราศจากการเลือกปฏิบัติ อยู่ที่ ๐.๓๔ และด้านระยะเวลาและประสิทธิภาพในการวินิจฉัยทางอาญาและด้านกระบวนการดำเนินการตามกฎหมาย มีคะแนนเท่ากันคือ ๐.๓๘ สะท้อนถึงปัญหาภายในระบบการอำนวยความสะดวกธรรมระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐที่ให้บริการประชาชน โดยเฉพาะการเลือกปฏิบัติ ได้แก่ หลักประกันในการประกันตัว การปฏิบัติกับผู้ต้องขังที่มีความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสถานะทางสังคม และประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม เช่น การบริหารจัดการระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ปัญหาความล่าช้าในการพิจารณาคดี ที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและความเสมอภาคของคนจน

แนวทางการแก้ไขปัญหาคความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

ความยากจนและเหลื่อมล้ำเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด เนื่องจากความยากจนเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ขณะเดียวกัน ความเหลื่อมล้ำก็ส่งผลให้การกระจายผลตอบแทนหรือโอกาสมีความแตกต่างกัน และนำไปสู่ปัญหาความยากจนได้ จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ดังนี้

๑) การส่งเสริมการมีงานทำ มีแนวทางที่สำคัญคือ **การพัฒนาทักษะแรงงานให้เป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์** โดยการพัฒนาทั้งด้านทักษะฝีมือแรงงาน การใช้เทคโนโลยี ภาษา และการจัดการ ส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุด้วยการยืดหยุ่นการทำงานและเพิ่มโอกาสในการทำงาน ส่งเสริมโครงสร้างค่าจ้างในสถานประกอบการที่สอดคล้องกับความสามารถและประสบการณ์ และยกระดับกลไกการดูแลคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้ใช้แรงงานให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล **ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร** โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการกระบวนการผลิต การแปรรูป และการจัดหาช่องทางการตลาด และ **จัดหาแหล่งทุนให้เกษตรกรรายย่อย** ในพัฒนาการเกษตรและยกระดับเป็นผู้ประกอบการการเกษตร

๒) การส่งเสริมการมีที่ดินทำกิน โดยการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างเขตพื้นที่ป่าทับซ้อนพื้นที่ทำกินของประชาชน รับรองสิทธิชุมชนในการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน กำหนดมาตรการการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์อย่างเป็นธรรม และกระจายการถือครองที่ดินในขนาดที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพ การปรับระบบเอกสารสิทธิ์การถือครองที่ดินประเภทต่างๆ ให้ผู้มีรายได้น้อยและผู้ไม่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ สามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาขอสินเชื่อ กับสถาบันการเงิน และการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะสำหรับประชาชน เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเป็นธรรมและมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง

๓) ด้านสวัสดิการ แนวทางการจัดสวัสดิการที่ตรงจุดและตอบสนองต่อปัญหาของกลุ่มคนจน ได้แก่ **พัฒนาระบบสวัสดิการหลักประกันทางสังคม และหลักประกันทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า** โดยใช้ระบบฐานข้อมูลในการจัดสวัสดิการให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ หลักประกันทางเศรษฐกิจที่สำคัญคือ หลักประกันรายได้ของกลุ่มเกษตรกร หลักประกันด้านการออมและการบริหารจัดการการเงินที่ต้องส่งเสริมให้คนยากจนทุกคนมีการออมในระดับที่เหมาะสมและไม่เป็นภาระเมื่อเข้าสู่ช่วงสูงวัย **การกระจายบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ** ด้วยการพัฒนาสถานพยาบาลและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการขยายการให้บริการ การยกระดับคุณภาพการให้บริการตามมาตรฐานสากลทั่วทุกพื้นที่ และส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงความรู้เพื่อการดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัวได้มากขึ้น และ **เน้นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ** โดยเฉพาะกลุ่มประชากรในพื้นที่ห่างไกลและยากจน และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ การสนับสนุนกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ เน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ รวมถึงระบบการติดตาม สนับสนุน และประเมินผล เพื่อสร้างหลักประกันสิทธิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชน

๔) ด้านกฎหมาย การปรับกฎระเบียบที่เอื้อประโยชน์ต่อคนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม โดยมีแนวทาง ดังนี้ **ปรับปรุงระบบและกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภค** ด้วยการสนับสนุนองค์กรของผู้บริโภคให้มีความเข้มแข็ง ป้องกันการละเมิดสิทธิผู้บริโภค และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างเป็นรูปธรรม และ **ปฏิรูประบบภาษี** โดยกำหนดมาตรการเพื่อสร้างความเสมอภาคที่สำคัญ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อความเสมอภาค

ในการจัดเก็บภาษี และพัฒนาระบบข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงินของประชาชนและภาคธุรกิจ รวมทั้งกำหนดเป้าหมายการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมเพื่อนำไปใช้ในการจัดบริการที่ชัดเจน

๕) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งที่รัฐจำเป็นต้องจัดหาให้ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน โดย **การกระจายโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี คมนาคม ขนส่งมวลชน การสื่อสาร พลังงาน และสิ่งแวดล้อม** ด้วยการจัดทำผังเมืองและผังภาคให้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากร การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน ลดการกระจุกตัวของเมือง ปกป้องพื้นที่เกษตรกรรม วางแผนโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคให้มีความคุ้มค่าต่อการลงทุนที่ก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างโครงสร้างพื้นฐานกับจำนวนประชากร และการเติบโตทางเศรษฐกิจ ตลอดจนกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวของแหล่งงานและการจ้างงาน

TPMAP กับการระบุปัญหาเพื่อแก้ไขความยากจน

TPMAP (Thai Poverty Map and Analytical Platform) คือ ระบบข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า ที่ สศช. Nectec และหน่วยงานต่างๆ ได้พัฒนาขึ้น โดยเชื่อมโยงข้อมูลจากเลขบัตรประจำตัวประชาชนกับข้อมูลประเภทต่างๆ เข้าด้วยกัน และใช้แนวคิดความยากจนหลายมิติ MPI (Multi-dimensional Poverty Index) เป็นตัวชี้วัดในการกำหนดเป้าหมายการแก้ไขปัญหา ๕ ด้าน คือ รายได้ การศึกษา ความเป็นอยู่ สุขภาพ และการเข้าถึงบริการของภาครัฐ **การใช้ TPMAP ในจังหวัดสมุทรสงคราม**

จังหวัดสมุทรสงครามได้นำ TPMAP มาใช้กำหนดเป้าหมายการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในจังหวัด โดยมีกลไกการทำงานในรูปแบบ **คณะกรรมการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบบูรณาการ** ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ร่วมกับภาคราชการและภาคเอกชน กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานระยะแรก จำนวน ๔๖ ครั้วเรือน และได้ลงพื้นที่สำรวจครัวเรือนเป้าหมาย พบว่า ข้อมูล ๕๓ ครั้วเรือน มีความสอดคล้องกับ TPMAP โดยส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับสภาพบ้านพักอาศัย ขาดรายได้ อาชีพ และการดูแลสุขภาพ

การดำเนินงานแก้ปัญหา

ผู้ว่าราชการจังหวัดได้สั่งการให้แต่ละอำเภอดูแลซ่อมแซมบ้าน พัฒนาชุมชนอำเภอช่วยเหลือการประกอบอาชีพ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดูแลเรื่องสุขภาพ และการประสานวัดในท้องที่จัดงานทอดผ้าป่า ระดมทุนเพื่อช่วยเหลือซ่อมแซมบ้านให้คนยากจนในโครงการ **“สร้างบุญ ซ่อมบ้าน คนแม่กลองไม่ทิ้งกัน”** รวมทั้งประสานโรงเรียนอาชีวศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่มาช่วยซ่อมแซมและสร้างบ้าน

ด้านการส่งเสริมอาชีพ ราชได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

พัฒนาคุณภาพชีวิต

วุฒิสภา จ.พัทลุง ร่วมเป็นวิทยากรเวทีชุมชนภายใต้โครงการสร้างทักษะ และส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ครั้งที่ ๒ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ตามกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต และอบรมหลักสูตรการพัฒนาการเกษตร จัดโดยสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพัทลุง และคณะกรรมการพัฒนา การเกษตรระดับชุมชน ชุมชนนาโหนด มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๕๐ ราย ณ ศาลาเอนกประสงค์ ม.๑ ต.นาโหนด อ.เมืองพัทลุง

ไทยนิยมยั่งยืนเมืองพัทลุง

วุฒิสภา จ.พัทลุง เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศตามโครงการไทยนิยมยั่งยืนระดับจังหวัด เพื่อร่วมรับฟังแนวทาง การขับเคลื่อนจังหวัดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีนายวันชัย จันทรรองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานที่ประชุม ณ ห้องประชุมสำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดพัทลุง

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

น้อมนำศาสตร์พระราชา

วุฒิสภา จ.เชียงใหม่ ร่วมประชุมกับ คณะกรรมการอำนวยการ โครงการชุมชนป่าเกอญ่ จัดการทรัพยากร ป่าไม้ ในการน้อมนำศาสตร์พระราชาใช้ในการจัดการโครงการ โดยมี นายคมสัน สุวรรณอัมพา รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุม ณ ห้องประชุมศาลากลาง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๒ พ.ย. ๒๕๖๑

ธรรมชาตราชเพื่อต้นป่า

วุฒิสภา จ.พัทลุง ร่วมเป็นวิทยากรเวทีชุมชนภายใต้โครงการสร้างทักษะ และส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ครั้งที่ ๒ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ตามกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต และอบรมหลักสูตรการพัฒนาการเกษตร จัดโดยสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพัทลุง และคณะกรรมการพัฒนา การเกษตรระดับชุมชน ชุมชนนาโหนด มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๕๐ ราย ณ ศาลาเอนกประสงค์ ม.๑ ต.นาโหนด อ.เมืองพัทลุง

งานวันดินโลก

วุฒิสภา จ.พัทลุง ร่วมกับภาคีเครือข่าย จัดนิทรรศการวันดินโลก ในฐานเรียนรู้ที่ ๓ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรกรรมยั่งยืน ประกอบด้วย บ้านดินพอเพียง ตะบันน้ำ แก้วสืงภาพ และรถม้า ระหว่างวันที่ ๑-๓๑ ธ.ค. ๒๕๖๑ ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง หมู่ที่ ๕ ต.ท่าแค อ.เมืองพัทลุง

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม

มหกรรมโสมสุขอีสาน

วุฒิสภา จ.มหาสารคาม ร่วมกับเขตสุขภาพเพื่อประชาชน เขตที่ ๗-๘-๙ และ ๑๐ ดำเนินโครงการ "มหกรรมโสมสุขอีสาน" โดยมีนายสุวัจน์ ต้นยุวธรรมะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิด มีผู้เข้าร่วมงาน จาก ๒๐ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ ๑,๐๐๐ คน โดยได้ร่วมประกาศเจตนารมณ์และเสนอประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไข ด้านสุขภาพ ๔ เรื่อง คือ การเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงวัย อาหารปลอดภัย การกำจัดขยะแบบมีส่วนร่วม และธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ เป็นนโยบายสาธารณะ เพื่อให้ทุกฝ่ายนำไปปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อสุขภาพ ของประชาชนต่อไป ณ ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติ (KINE) อ.เมือง จ.ขอนแก่น เมื่อวันที่ ๒๘-๒๙ พ.ย. ๒๕๖๑

รำลึกบรรพบุรุษชาวอุบลฯ เมื่อวันที่ ๑๐-๑๑ พ.ย. ๒๕๖๑
วุฒิสภาฯ จ.อุบลราชธานี เข้าร่วมพิธีบวงสรวงและสวดดีวีกรรม
พระปฐมราชสุริยวงษ์ (เจ้าคำผง) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และวันรำลึก
แห่งความดีชาวอุบลราชธานี โดยมีหัวหน้าส่วนราชการ หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องร่วมวางพวงมาลาและปล่อยนกพิราบ ณ หุ่นศรีเมือง
อ.เมืองอุบลราชธานี

บำรุงพระพุทธรักษา เมื่อวันที่ ๑๖ ส.ค. ๒๕๖๑ พ.ต.ท.เกลื้อม
สวนจันทร์ วุฒิสภาฯ จ.นราธิวาส พร้อมสมาชิกชมรมไทยเก๋กันหยงมัส
อ.ระแงะ ร่วมบริจาคปัจจัย จำนวน ๒๗,๕๗๐ บาท เพื่อจัดซื้อที่ดินถวาย
วัดรัตนภาพ อ.สุโขทัย ในการอำนวยความสะดวกให้แก่หน่วยงาน
ราชการและชาวบ้านได้เข้ามาใช้จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา อันเป็น
การสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามตามวิถีทางพุทธในจังหวัดชายแดนใต้

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

วุฒิสภาฯ จ.สุรินทร์รับรางวัล นายฉัตรชัย ชุมชุม ประธาน
วุฒิสภาฯ จ.สุรินทร์ ได้รับรางวัลอาสาสมัครดีเด่น ประจำปี ๒๕๖๑
ของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ด้าน
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เมื่อวันที่ ๒๒ ต.ค. ๒๕๖๑ ณ โรงแรมปรีซ์
พาเลซ กรุงเทพฯ พร้อมทั้งได้รับประกาศเกียรติคุณในงาน “เสาหลัก...เมือง
สุรินทร์” ที่มอบให้กับผู้ที่เสียสละและทำคุณประโยชน์แก่สังคม ประจำปี
๒๕๖๑ รวมถึงนางปราณี ดารา วุฒิสภาฯ จ.สุรินทร์ ที่ได้รับรางวัล
นี้ด้วย จัดโดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม
พ.ศ. ๒๕๖๑

ประสานพลังวุฒิสภาฯ ภาคใต้ตอนล่าง เมื่อวันที่ ๘ พ.ย.
๒๕๖๑ วุฒิสภาฯ นครราชสีมา จังหวัดสงขลาเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม
วุฒิสภาฯ ภาคใต้ตอนล่าง ๗ จังหวัด ประกอบด้วย จ.ตรัง นครศรีธรรมราช
นราธิวาส ปัตตานี พัทลุง ยะลา และสงขลา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
การทำงานและประสานพลังร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมวุฒิสภาฯ ภาคใต้
ตอนล่าง โดยมีนายอำพล พงศ์สุวรรณ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา
ให้เกียรติมาร่วมประชุม พร้อมกล่าวชื่นชมการดำเนินงานของวุฒิสภาฯ
ที่ได้ติดตามผลงานมาตั้งแต่รับราชการที่จังหวัดพัทลุง และให้สมญานามว่า
เป็น “ผู้ทรงคุณค่า” ทั้งนี้ ที่ประชุมเห็นชอบให้สร้างเครือข่ายวุฒิสภาฯ
ระหว่างจังหวัดให้เข้มแข็ง โดยจัดตั้งเป็นชมรมวุฒิสภาฯ ภาคใต้ มีประธาน
แต่ละจังหวัดเป็นกรรมการร่วม เพื่อสร้างเสริมศักยภาพเครือข่ายของ
วุฒิสภาฯ ระดับภาค ณ โรงเรียนสหศาสตร์วิทยา อ.หาดใหญ่

วุฒิสภาฯ กับ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ สำนักยุทธศาสตร์
ด้านนโยบายสาธารณะ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “วุฒิสภาฯ นครราชสีมา ร่วมพลังขับเคลื่อน
ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง” โดยมี ศ.พิเศษ ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์ เลขาธิการสภาพัฒน์
เป็นประธานในพิธี มีผู้เข้าร่วมประชุม ประมาณ ๘๐๐ คน ประกอบด้วย
วุฒิสภาฯ จากทั่วประเทศ ภาคีเครือข่าย และหน่วยงานต่างๆ ทั้งนี้
เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ และการระดมความเห็นแนวทาง
การขับเคลื่อนงานวุฒิสภาฯ ระดับกลุ่มจังหวัด เมื่อวันที่ ๒๔- ๒๕
ธ.ค. ๒๕๖๑ ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์
ถ.แจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

ด้านการพัฒนาเพื่อความมั่นคง

ทิศทางการพัฒนาจังหวัดสตูล นายพงศ์จักรกฤษณ์ ลิขิตบุษย์
รองประธานวุฒิสภาฯ จ.สตูล เป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง “ความต้องการ
ศักยภาพ และทิศทางการพัฒนาจังหวัดสตูล” ในการประชุมเพื่อรับฟัง
ความคิดเห็น (ร่าง) แผนพัฒนาจังหวัดสตูล ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔)
ฉบับทบทวน และแผนปฏิบัติราชการจังหวัดสตูล ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๓ จัดโดยสำนักงานจังหวัดสตูล เมื่อวันที่ ๕ ก.ย. ๒๕๖๑

ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ปี ๒๕๖๐

การคำนวณหาเส้นความยากจน

Food line

NonFood line

- เส้นความยากจน = ๒,๖๘๖ บาท/คน/เดือน
- คนจน = ๕.๓ ล้านคน
- ครัวเรือนยากจน = ๑.๕ ล้านครัวเรือน

ระดับพื้นที่ : ความยากจนกระจุกตัวอยู่ใน
เขตชนบท
ระดับภาค : ภาคใต้ จนที่สุด
ระดับจังหวัด : ปัตตานี ยากจนที่สุด

ความเหลื่อมล้ำ

รายได้

- สัมประสิทธิ์จีปี = ๐.๔๕๓
- กลุ่มคนรวยต่อกลุ่มคนจน
ต่างกัน ๑๙.๒๙ เท่า

รายจ่าย

- สัมประสิทธิ์จีปี = ๐.๓๖๔
- กลุ่มคนรวยต่อกลุ่มคนจน
ต่างกัน ๙.๓๒ เท่า

สาธารณสุข

- สัดส่วนรายจ่ายเพื่อสุขภาพ
คนจนสูงกว่าคนรวย
- แพทย์กระจุกตัวในจังหวัดใหญ่ๆ

สวัสดิการสังคม

- เด็กแรกเกิด-๓ปี ที่ยากจน ร้อยละ ๓๐
- เข้าไม่ถึงโครงการอุดหนุนเพื่อการ
เลี้ยงดูเด็ก

ยุติธรรม

- ความล่าช้าในการ
พิจารณาคดี ส่งผลต่อ
สิทธิ์และ
ความเสมอภาค
ของจำเลยที่มี
ฐานะยากจน

การศึกษา

- การเข้าศึกษาต่อระดับ ปตรี ของคนรวยและคนจนต่างกัน ๑๗ เท่า
- ครัวเรือนที่ยากจนเข้าไม่ถึงการกู้ยืมเพื่อการศึกษา ร้อยละ ๗.๒

ที่ดินทำกิน แหล่งทุน และโครงสร้างพื้นฐาน

- ถือครองที่ดิน : คนรวยถือครองมากกว่าคนจน ๘๕๓ เท่า
- เข้าถึงแหล่งทุน : ครัวเรือนยากจนกู้ยืมมากที่สุด ร้อยละ ๕๖.๒๕
- เข้าถึงคอมพิวเตอร์ : คนรวยต่อคนจน = ๕๓.๔๑ ต่อ ๒.๘๐

แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

- การส่งเสริมการมีงานทำ :** พัฒนาทักษะแรงงาน ส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- การส่งเสริมการมีที่ดินทำกิน :** แก้ปัญหาพื้นที่ป่าทับซ้อนพื้นที่ทำกิน ปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะ
- สวัสดิการ :** จัดสวัสดิการที่ตรงกลุ่มเป้าหมายและตอบสนองต่อปัญหาของกลุ่มคนจน
- กฎหมาย :** ปรับปรุงระบบและกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภคและการปฏิรูประบบภาษี ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม
- โครงสร้างพื้นฐาน :** จัดหาและกระจายโครงสร้างพื้นฐานให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม

วุฒิสภาฯ ท่านใดต้องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งาน องค์ความรู้ รวมถึงข้อคิดเห็นต่างๆ สามารถส่งมาที่

สำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๔๐๒ ถนนสุขุมวิท แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กทม. ๑๐๑๐๐ หรือ

brainbank@nesdb.go.th

๐-๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๓๕๐๙ ๓๕๐๒ ๓๕๒๔

๐-๒๒๘๒-๔๐๕๘ ๐-๒๒๘๑-๐๖๒๗

Brainbank NESDB-ธนาคารสมอง สภาพัฒน์

http://brainbank.nesdb.go.th

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๑๔/๒๕๒๑
ปณ.ทำเนียบรัฐบาล

เหตุขัดข้องที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้

- ☐ ๑. จ่าหน้าไม่ชัดเจน
- ☐ ๒. ไม่มีเลขที่บ้านตามจ่าหน้า
- ☐ ๓. ไม่ยอมรับ
- ☐ ๔. ไม่มีผู้รับตามจ่าหน้า
- ☐ ๕. ไม่มารับภายในกำหนด
- ☐ ๖. เลิกกิจการ
- ☐ ๗. ย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- ☐ ๘. อื่นๆ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ธนาคารสมอง สำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ

๔๐๒ ถนนสุขุมวิท เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๘๒-๔๐๘๕ โทรสาร ๐-๒๒๘๒-๔๐๕๘ ๐-๒๒๘๑-๐๖๒๗ เว็บไซต์ http://brainbank.nesdb.go.th